

1971 - 1972 DERS YILI AÇIŞ KONUŞMASI

Dekan Prof. Dr. Erol CANSAL

Anayasa Mahkemesi Sayın Başkanı,
Sayın Bakanlar,
Sayın Rektör,
Sayın Yargıtay Başkanları ve
Adliye Mensupları,
Sayın Öğretim Üyeleri,
Sayın Konuklar,
Sevgili öğrencilerimiz.

Ankara Hukuk Fakültesi'nin 1971-1972 ders yılını verimli ve başarılı olması dileği ile açıyorum. Fakültemizin her yıl 5 Kasım'da bir törenle eğitime başlaması tesadüf eseri değildir. Nitekim, bundan 46 yıl önce, 5 Kasım 1925 tarihinde Büyük Önder Atatürk, yeni kurulmuş olan Hukuk Fakültemizi hizmete açan tarihi konuşmasını yapmıştır. O günden beri her yılın 5 Kasım'ı, konuşmasında «Cumhuriyetin müeyyidesi olacak bu büyük müessesenin küşadında hissettiğimiz saadeti hiçbir teşebbüste duymadım» diyen Ata'yı saygıyla anmak, çalışmalarımızın bir bilançosunu vermek ve yeni kuşaklara geleneklerimizi anlatmak üzere tören günümüz olarak kabul edilmiştir.

Fakültemizin 46. kuruluş yılında yaz dönemi sınavlarını başarı ile vermiş olan 148 öğrencimiz lisans diploması almaya hak kazanarak Türk Hukuk ordusuna katılmışlardır. Gençlerimize bundan sonra başlayacak olan meslekî hayatlarında başarılar dilerken, hakkı ve adaleti kendilerine rehber edinmelerini ve doğruluktan bir ân bile olsa, ayrılmamalarını sağlık veririm. Şüphem yoktur ki bu genç hukukçularımız Fakültelerinden edindikleri çalışma itiyadını sürdürerek Türk toplumunun kişisel veya toplumsal sorunlarına hukuk ilminin ışığını tutacak ve ancak yasalara uyularak

mutlu olunabileceği fikrini yerleştirmek için var güçleri ile çaba sarfedeceklerdir.

Yaz döneminde I. sınıfımızın 976 mevcudundan 112; II. sınıfımızın 860 mevcudundan 81; III. sınıfımızın 1047 mevcudundan 105 öğrenci sınavlarını başarıyla bir üst sınıfa geçmiş bulunmaktadır. Güz dönemi sınav sonuçları henüz kesin biçimde belli olmadığından rakkam verme olanağı yoktur. Ancak, yaz dönemindeki başarı oranının tüm sınıflarda ortalama % 10 civarında olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda öğrencilerimizin derslere devam, öğretim üyeleri ile görüşme, verilen görevleri günü gününe yapma ve düzenli çalışma gibi öğrencilik yükümlülüklerini daha ciddi ve kendilerine yarasır bir sorumluluk duygusu ile yerine getirmeleri ve gelecek yıllarda başarı oranını daha fazla yükseltmeleri gerektiğini hatırlatmak isterim.

Lisans seminerlerine kaydedilen öğrencilerimizin adedi bu yıl oldukça yüksektir. Nitekim II. sınıfta 100 öğrenci, III. sınıfta 98 öğrenci, IV. sınıfta 30 öğrenci ayrıca 37 mezun; toplam olarak 265 öğrenci seminerlere devam etmiştir. Ancak seminer sertifikası alanlar 76 kişiden ibaret olup, bu durumda başlanan seminer görevlerinin yapılarak sertifikanın alınması gereğine işaret etmek isterim. Yine doktora kurlarımıza devam eden öğrencilerimiz 20 kişi olup, ihtisas yapmağa talip hukukçularımızın adedinin de artmasını dilerim.

1970-71 ders döneminde Mehmet Fatih Gümüş, «Türkiye'de İş Uyuşmazlıkları ve Uzlaştırma» isimli tezini savunarak Hukuk Doktoru unvanını kazanmış bulunmaktadır.

Fakültemizin öğretim üyesi ve yardımcısı kadroları ihtiyaçlara cevap verecek şekilde geliştirilmeye gayret edilmektedir. Halen 12 doktora çalışması yapan ve 19 hukuk doktoru olmuş öğretim üye yardımcımız vardır. 11 adet yeni öğretim yardımcısı daha almak üzere gerekli hazırlıkları yapmaktayız.

Doktor Erden Kuntalp ve Doktor Fırat Öztan arkadaşlarımız Doçentlik sınavlarını geçerek 22.12.1970 tarihinde Öğretim Üyesi ailemize katılmışlardır. Kendilerini tebrik eder, bilimsel çalışmalarında ve yeni görevlerinde başarılar dilerim.

Öğretim Üyelerimizden, Fakültemizin en kıdemli hocası, Kürsü Profesörüm Dr. H. Cahit Oğuzoğlu 6.2.1971 tarihinde ebediyen aramızdan ayrılmış bulunmaktadır. 40 yıla yaklaşan hizmet hayatını adadığı Fakültesine öğretim üyesi, DEKAN,; Üniversitesine de

Rektör sıfatı ile büyük emeği geçmiş olan hocamızın arkasında bıraktığı boşluk doldurulamaz. Tesellimiz Fakültesine yetiştirdiği öğretim üyeleri ile ülkemize hukukçu olarak armağan ettiği sayısız öğrencileridir. Kendisini rahmetle anar hatırası önünde saygıyla eğilirim.

1970-1971 yıllarında öğretim üyelerimiz ve yardımcılarımız çeşitli yabancı ülkelerin Üniversitelerinde bilimsel çalışmalar yapmak veya ders vermek üzere gitmişler; bunlardan bazıları yurda dönmüş bulunmaktadır. Prof. Dr. Halûk Tandoğan Cenevre Üniversitesi Hukuk Fakültesinde 1 yıl süre ile Borçlar Hukuku Genel Hükümleri dersleri verdikten sonra; Prof. Dr. İlhan Arsel New York Üniversitesinde; Prof. Dr. Münci Kapani Londra Üniversitesinde Doç. Dr. Muallâ Öncel Münich Üniversitesinde bilimsel inceleme ve araştırmalarını tamamlamak suretiyle Fakültemize dönmüş bulunmaktadır.

Halen Prof. Dr. Tuğrul Ansay, Hambourg'da; Prof. Dr. Seza Reisoğlu Berlin Üniversitesinde; Doç. Dr. Ergun Özbudun A.B.D. Harvard Üniversitesinde; Doç. Dr. Özcan Karadeniz Paris Üniversitesinde; Asistan Dr. Yıldırım Uler Londra; Asistan Dr. Aydın Zevkliler Züriç; Asistan Dr. Nurkut İnan New York; Asistan Dr. İrfan Yazman Hambourg Üniversitelerinde; Asistan Cahit Can ise Ex-en-Province Üniversitesinde bilimsel araştırma ve incelemelerine devam etmekte; Prof. Dr. Turhan Esener de Strasbourg Hukuk Fakültesinde 1 yıl süre ile iş hukuku üzerinde ders vermek üzere aramızdan ayrılmış bulunmaktadır.

1971 yılında Hür Berlin Üniversitesi Ceza Hukuku Profesörü Hans Lüttger Adli Tıbbı ile ilişkin konular üzerinde Fakültemizde tartışmalı seri konferanslar vermiştir.

Fakültemizin Enstitü çalışmalarına gelince, Özel Hukuk Enstitüsü Cumhuriyetin Hukuk Devriminin temel taşlarından biri olan Medenî Kanunun tadiline ilişkin ön tasarımı eleştirmek üzere çalışmalarına başlamış bulunmaktadır. Enstitü Müdürü arkadaşımız Doç. Dr. Erden Kuntalp'in çalışmaları yönetmedeki büyük çabaları ve özel hukukla kamu hukuku alanlarındaki öğretim üyelerimizin ve yardımcılarımızın bilimsel katkıları ile tasarı hakkında hazırlanacak rapor Adalet Bakanlığına sunulacaktır.

Fakültemizin bilimsel yayınlarına da değinmek gerekirse 1970-71 yılı geçen yıllarla kıyaslanamayacak kadar verimli olmuş ve yalnız resmî Fakülte yayımlarımız arasında 36 kitap, 2 dergi yer al-

miş olup, öğretim üyesi ve yardımcıların özel olarak yayınladıkları kitaplar bu rakkama dahil edilmemiştir. Türk Hukukuna katkısının büyük olacağına şüphem olmayan bu yayınların Ankara Hukuk Fakültesinin bilimsel araştırmalar yönünden geleceğine de ümit ile bakmamız için yeterli delillerdir.

Sayın konuklar,

Şimdi biraz da Kurullarımızın 1970-71 ders yılındaki çalışmalarından söz açmama müsaade ediniz :

Görevleri Üniversite Kanununda gösterilmiş bulunan Kurullarımızı, 1968 yılından itibaren yabancı ülkelerin üniversitelerinde başlayan ve üniversitemize de sirayet etmiş bulunan öğrenci hareketleri sık sık meşgul etmiştir. Bu hareketler başlangıçta bazı makûl öğrenci isteklerini yansıtıyordu : Yönetmelik değişiklikleri, kitâp, yurt, burs sorunları ve üniversite reformu gibi.

Nitekim Batı ülkeleri üniversitelerinde öğrencilerin bu tür istekleri kanun koyucunun çıkardığı yeni reform kanunları ile karşılanarak huzursuzluk bu gün için giderilmiş bulunmaktadır.

Fakültemizin kurulları münhasıran öğrenci ihtiyaçlarını ve üniversite reformunu ilgilendiren konulara yakın ilgi duymuş, ve Fakülte Yönetmeliğinin Tadili, öğrenci ihtiyaçlarını karşılama, özellikle üniversite reformu konularında olumlu çalışmalar yapmış, Üniversite senatosunca hazırlanmış olan üniversite reformu kanun tasarılarını gündemlerine alarak tartışmış, ve görüşlerini bildirmiştir. Ancak, bir süre sonra öğrencilerin davranışları zora, işgal, boykot gibi kanun dışı hareketlere yönelmeğe, hele Cumhuriyetin milli, demokratik, lâik, ve sosyal hukuk devleti niteliğini yok etmeyi amaçlayan yabancı ideolojilerin savunuluculuğuna dönüşünce Fakültemiz Kurulları kanunî görevlerini yapmakta tereddüde düşmedi : Suç niteliğindeki eylemleri tahkik ile sonucunu adli makamlara tevdi etti. Fakülte yönünden disiplin tahkikatını da ayrıca sürdürdü. Öğrencilerin disiplin ve kanun dışı her türlü davranışını kınayan çeşitli kararlar aldı. Bunları öğrencilere duyurdu. O zaman Devlet'i yönetenlerin yasaları gereği gibi uygulamamaları sonucu, toplumumuzda doğmuş bulunan otorite buhranı karşısında, Büyük Atatürk'ün «Cumhuriyetin müeyyidesi» olacağını ifade ettiği Fakültemiz ve Kurulları Siyasal iktidarı muhtelif bildirileriyle uarmaya gayret etti. Anarşik eylemlerin en yoğun olduğu günlerde ve Dekanın şu veya bu nedenle fakat kanunsuz olarak istifaya zorlanması üzerine, etrafında ittifakla kenetlenerek Hukuk Devletinde zorun geçerli bir araç olmayacağını belgeledi.

Fakültemiz bu dar boğazlardan mümkün olan en az zararlı çıkarak Devlet'in otoritesinin ve müeyyidesinin anarşik olaylara karşı yeniden sağlandığı 12 Mart'a ulaşıldı.

Fakültemiz bu tarihten sonra hazırlanmaya başlanan reform tasarılarını inceleyip, bilimsel görüşlerini ilgililere sundu. Özellikle Anayasanın Üniversiteyi ilgilendiren 120. md. sinin ilk tasarıda ki gibi yalnız «bilimsel özerkliği» kabul edip; «idari özerkliği» kaldırmaması karşısında, Profesörler Kurulumuz bu iki kavramın: bilimsel ve idari özerkliğin ayrılmaz bir bütün olduğu kanaatını açıkladı. Kanunlaşmış olan 120. maddede prensip olarak, Üniversite organlarının, öğretim üyeleri ve yardımcılarının, üniversite dışındaki makamlarca her ne suretle olursa olsun, görevlerinden uzaklaştırılmıyacakları ve Üniversite öğretim üyeleri ve yardımcılarının serbestçe araştırma ve yayında bulunabilecekleri hükümlerinin muhafaza edilmiş olması, Fakültemizin görüşünü doğrulamaktadır.

Üniversite Reform tasarıları da kurulmuş olan Komisyonlarımızda eleştirilmektedir.

Bilindiği gibi, halen biri M.E.B. tarafından; diğeri de beş özerk Üniversite tarafından hazırlanmış olan iki Üniversite reform tasarısı mevcuttur. Bunlardan hangisinin Hükümet tasarısı olarak benimseneceğini şimdiden söylemek güçtür. Ancak, konuyla ilgili bir kaç noktaya değinmekte de yarar vardır: Anayasanın 120. md. sinin Devlete tanıdığı denetim ve gözetim yetkisini, Üniversitenin bilimsel ve idari özerkliğini zedelemeyecek biçimde düzenlemek gerekir. Geçmişte Üniversitenin kendisini denetlemede zaafı olmuştur. Fakat buna bakarak özerkliği bir şekilden ibaret saydıracak denetim biçimlerine yönelmekten; özellikle denetim yetkisi verilecek Kurulun Üniversite dışından alınması düşünülen üyelerinin Üniversite esprisini bilmeyen, politik eyilimli kişilerden seçilmesinden kaçınmak; kanuna bu yolda açık hükümler koymak gerekir.

Bundan başka, Eğitim birliğini sağlamak amacıyla, Üniversitelerle, kuruluş ve görevleri farklı olan diğer eğitim kurumlarını birbirine karıştırmamak; yani asıl amacı bilimsel araştırma olan Üniversitelerle, asıl amacı meslek adamı yetiştirmek olan Eğitim kurumlarını birbirine benzetmek hatasına düşmemek lâzımdır.

Sevgili öğrenciler,

Şimdi sizlere bir kaç cümle söylememe izin veriniz: Bu çatı altında hukuk eğitimi görmek, hukuk ilmini öğrenmek için toplan-

miş bulunuyorsunuz. Zaman kaybetmeden iyi bir hukukçu olmak için düzenli çalışmalarınıza başlayınız. 80 000 bini aşkın kitabı 700 kişilik salonlarıyla kitaplığımız hizmetinizdedir. Hocalarımız istediğiniz her türlü bilimsel katkıyı sizlere getirmeye hazırdır. Fakat unutmayınız ki, soyut bir bilim anlayışı kişiyi ve toplumunu mutlu yapmaya yeterli değildir. Aynı zamanda ahlâklı, karakteri ve millî şuuru sağlam, Anayasanın Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği hükmüne bağlı ve Atatürk ilkelerinden şaşmayan gençler olarak da kendimizi yetiştirmemiz gerekmektedir.

Sorunlarınız çıkarılacak yasalarla çözümlenecek ve bu gün Devletin sizlere sağladığı olanaklardan belki daha iyilerine kavuşacaksınız. Ancak iyi hukukçu, iyi vatandaş ve ahlâklı insan olmanın şartlarının daha ziyade manevî değerlere sahip olmakla ölçüleceğini hatırdan çıkarmayınız. Bu değerleri ise disiplinli ve çok çalışmak suretiyle elde edebilirsiniz.

Yeni ders yılında hepinize başarılar dilerken, Törenimizi şerefleştiren sayın konuklarımıza da teşekkürlerimi sunarım.